

ยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทาน

คำนำ

ยาต้านอาการทางจิตใช้ในการรักษาความเจ็บป่วยทางจิต เช่น โรคจิตเภท และโรคจิตอื่น ๆ ความปั่นป่วน วิตกกังวลอย่างรุนแรง คลุ้มคลั่ง และพฤติกรรมรุนแรงที่รุนแรงหรือเป็นอันตราย แม้ว่ายาต้านอาการทางจิตจะไม่สามารถรักษาอาการทางจิตได้ แต่ก็อาจลดหรือขจัดอาการที่เกี่ยวข้องกับการบิดเบือนความเป็นจริง รวมถึงภาพหลอน ความหวาดระแวงอย่างสุดขีด หรือความกลัว และการจัดระเบียบความคิดไม่ได้

อาการของโรคจิตมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีในสมอง (เรียกว่าสารสื่อประสาท) ได้แก่ โดพามีน (dopamine) เซโรโทนิน (serotonin) นอร์ดรีนาลีน (noradrenaline) และอะซิติลโคลีน (acetylcholine) สารเคมีเหล่านี้ควบคุมพฤติกรรมหลายประการ รวมถึงอารมณ์ ความรู้สึกรับรู้ การควบคุมการนอนหลับ ความตื่นตัว และการรับประทานอาหาร ยาต้านอาการทางจิตช่วยในการคืนความสมดุลของสารเคมีเหล่านี้ซึ่งจะช่วยลดหรือขจัดอาการทางจิตได้ ผู้ใช้ยาควรเริ่มรู้สึกดีขึ้นภายในหกสัปดาห์หลังจากเริ่มใช้ยาต้านอาการทางจิต อย่างไรก็ตามอาจใช้เวลาหลายเดือนก่อนที่ผู้ใช้ยาจะได้รับประโยชน์เต็มที่

ยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทานที่ใช้กันโดยทั่วไป

ยาต้านอาการทางจิตทั้งหมดเป็นยาที่ต้องสั่งจ่ายโดยแพทย์ และควรใช้ภายใต้คำแนะนำของแพทย์ และการดูแลอย่างใกล้ชิดเท่านั้น ส่วนใหญ่มีจำหน่ายในรูปแบบรับประทาน เช่นยาเม็ด และสารละลายชนิดรับประทาน

ยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทานมีสองประเภท :

- หัวใจ (ยาประเภทเก่า): ตัวอย่าง ได้แก่ คลอโรโพรมาซีน (Chlorpromazine) ฟลูเพนธิซอล (Flupenthixol) ฮาลโอเพอริดอล (Haloperidol) ไตรเฮกซีเฟนิดิล (Trifluoperazine) ซูโดเฟนธิซอล (Zuclopenthixol) และ
- ทางจิตเวช (ยาประเภทใหม่กว่า): ตัวอย่าง ได้แก่ อะมิซูลไพไรด์ (amisulpride) อะริพิพราโซล (Aripiprazole) โคลซาปีน (Clozapine) โอลันซาปีน (Olanzapine) พาลิเพอริโดน (Paliperidone) ควีไทอะปีน (Quetiapine)

แม้ว่ายาต้านอาการทางจิตทั้งสองชนิดจะมีประสิทธิภาพ แต่โดยทั่วไปแล้วยาต้านอาการทางจิตทางจิตเวชจะมีผลข้างเคียงน้อยกว่ายาหัวใจ เช่น มีโอกาสน้อยกว่าที่จะทำให้หกล้มเนื่องจากฤทธิ์กดระบบประสาท และลำตัวเอียงไปด้านข้างของร่างกายข้างใดข้างหนึ่ง (ไม่สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของปาก ลิ้น ใบหน้ากราม และบางครั้งส่วนอื่น ๆ ของร่างกายได้) อย่างไรก็ตาม ยานี้ก็อาจมีแนวโน้มที่จะทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น และเพิ่มความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน และโรคหัวใจ

ดังนั้นจึงต้องมีการเฝ้าตรวจสอบอย่างใกล้ชิดสำหรับผู้ป่วยที่อยู่ระหว่างการรักษา

ผลข้างเคียงที่พบบ่อยของยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทาน

เช่น เดี๋ยว ๆ บ่อย ๆ ทุกชนิด ยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทานอาจทำให้เกิดผลข้างเคียงในบางราย ผลข้างเคียงส่วนใหญ่จะหายไปหลังจากช่วงเวลาสั้น ๆ และมักจะสามารกรักษาได้สำเร็จ

ผลข้างเคียงที่พบบ่อย ได้แก่:

- ง่วงนอน
- วิงเวียนศีรษะเมื่อเปลี่ยนท่าทาง
- ปวดศีรษะ
- ความผิดปกติของระบบทางเดินอาหาร และลำไส้
- การมองเห็นพร่ามัว
- ปากแห้ง
- หิองผูก
- สมรรถภาพทางเพศมีการเปลี่ยนแปลง
- คลื่นไส้ และอาเจียน

ยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทานโดยทั่วไปมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดผลข้างเคียงที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย เช่น:

- ตัวเกร็ง
- กล้ามเนื้อกระตุกอย่างต่อเนื่อง
- อาการสั่น
- กระสับกระส่าย
- การไม่สามารถควบคุมอวัยวะของร่างกายได้ (มักเกิดในผู้ป่วยที่ใช้ยาเป็นเวลานาน หรือได้รับการรักษาด้วยปริมาณยาจำนวนมาก)

ยาต้านอาการทางจิตทางจิตเวชมีแนวโน้มที่จะทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น และระบบเผาผลาญของผู้ใช้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน และคอเลสเตอรอลสูง

ข้อควรระวังของยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทาน

- ควรให้ความระมัดระวังในผู้ป่วยโรคหัวใจ และหลอดเลือด โรคพาร์คินสัน โรคลมบ้าหมู ภาวะซึมเศร้า กล้ามเนื้ออ่อนแรง ต่อมลูกหมากโต มีความเสี่ยงต่อต่อหินชนิดมุมปิด โรคทางเดินหายใจที่รุนแรง มีประวัติของโรคดีซ่าน และความผิดปกติของเลือด
- ไม่ควรใช้กับผู้ป่วยที่มีอาการขั้นรุนแรง หรือมีภาวะซึมเศร้าของระบบประสาทส่วนกลาง และโรคเนื้องอกของต่อมหมวกไตส่วนใน
- เริ่มจากการให้ยาต้านอาการทางจิตในปริมาณเล็กน้อยในผู้ป่วยที่มีภาวะไตบกพร่องอย่างรุนแรง
- หลีกเลี่ยงการเลิกรับประทานยาอย่างฉับพลันหลังจากการรักษามาเป็นเวลายาวนาน การหยุดรับประทานยาต้านอาการทางจิตอย่างฉับพลันสามารถทำให้เกิดอาการต่าง ๆ ขึ้นได้ เช่น คลื่นไส้ อาเจียน หิองเสีย เหงื่อออก และปวดศีรษะ
- ยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทานบางชนิดอาจทำให้เกิดอาการง่วงนอน หรือทำให้ความตื่นตัวทางจิตลดลง อย่าขับรถ หรือใช้เครื่องจักร หากคุณรู้สึกง่วงนอน

หรือความตื่นตัวทางจิตของคุณบกพร่องหลังจากรับประทานยา

- ควรได้รับการตรวจสอบน้ำหนัก ระดับกลูโคส ความดันโลหิต ระดับไขมัน จำนวนเม็ดเลือด ยูเรีย และ อิเล็กโทรไลต์ และการทำงานของตับอย่างสม่ำเสมอโดยแพทย์ในขณะที่รับประทานยาต้านอาการทางจิต
- ยาต้านอาการทางจิต (โดยเฉพาะยาต้านอาการทางจิตทางจิตเวช) อาจเพิ่มความเสี่ยงของโรคหลอดเลือดสมองในผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อม และในผู้ป่วยที่มีปัจจัยเสี่ยงซึ่งมีอยู่ก่อนแล้วสำหรับโรคหลอดเลือดสมอง
- ทารกแรกเกิดที่สัมผัสกับยาต้านอาการทางจิตในช่วงไตรมาสที่สามของการตั้งครรภ์จะมีความเสี่ยงที่จะเกิดเป็นกลุ่มอาการของการเคลื่อนไหวของร่างกายที่ผิดปกติ และ/หรืออาการที่เกิดขึ้นจากภาวะขาดยาหลังคลอด มีรายงานในทารกแรกเกิดเหล่านี้ว่ามีอาการการกระสับกระส่าย ความตึงเครียดของกล้ามเนื้อสูง ความตึงเครียดของกล้ามเนื้อต่ำ อาการสั่น ง่วงนอน หายใจไม่สะดวก และความผิดปกติของการรับประทานอาหาร ภาวะแทรกซ้อนเหล่านี้มีความรุนแรงแตกต่างกันไป แม้ว่าในบางรายอาการจะถูกลบได้ด้วยตัวเอง แต่ในบางรายทารกแรกเกิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลจากแผนกรักษาผู้ป่วยหนัก และต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเป็นเวลานาน

คำแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทาน

- หลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ หากคุณกำลังใช้ยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทานเนื่องจากอาจเพิ่มความเสี่ยงและความรุนแรงของผลข้างเคียงของยาได้
- ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์เกี่ยวกับการใช้ยาของคุณ อย่าหยุดหรือเปลี่ยนวิธีการรับประทานด้วยตัวเอง คุณควรรับประทานยาต่อไปแม้ว่าคุณจะรู้สึกดีขึ้นแล้วก็ตาม
- ทำความคุ้นเคยกับชื่อ และปริมาณของยาที่คุณกำลังใช้ ระวังผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น
- หลีกเลี่ยงสภาพแวดล้อมที่ร้อนและชื้นมากเนื่องจากยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทานอาจส่งผลต่อความสามารถในการควบคุมอุณหภูมิของร่างกาย และความดันโลหิตได้

การสื่อสารกับแพทย์ของคุณ

- สื่อสารกับแพทย์เพื่อหาทางเลือกในการรักษาที่ดีที่สุด แพทย์ของคุณจะส่งจ่ายยาที่เหมาะสมที่สุดให้กับคุณหลังจากที่ได้พิจารณาสถานะของคุณและการตอบสนองต่อยาของคุณแล้ว
- แจ้งให้แพทย์ หรือเภสัชกรของคุณทราบเกี่ยวกับยาที่คุณกำลังใช้เนื่องจากยาของคุณอาจมีปฏิกิริยาต่อยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทาน นอกจากนี้ คุณควรแจ้งให้พวกเขาทราบถึงโรคที่คุณกำลังประสบอยู่เนื่องจากบางโรคอาจต้องมีการป้องกันเป็นพิเศษ
- แจ้งแพทย์ของคุณหากคุณกำลังตั้งครรภ์ หรือกำลังให้นมบุตรเนื่องจากผู้หญิงไม่ควรรับประทานยาต้านอาการทางจิตชนิดรับประทานบางชนิดบางชนิดในช่วงเวลาดังกล่าว
- ขอคำแนะนำจากแพทย์ของคุณ

หากคุณสงสัยว่าคุณยังคงได้รับผลข้างเคียงจากยาต้านอาการทางจิตอยู่
และมันส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของคุณ

- ควรปรึกษาแพทย์ทุกครั้งก่อนใช้ยา หรือผลิตภัณฑ์สุขภาพอื่น ๆ
เนื่องจากอาจส่งผลต่อผลกระทบหรือเพิ่มผลข้างเคียงของยาของคุณ

การจัดเก็บยาต้านอาการทางจิต

ควรจัดเก็บยาต้านอาการทางจิตไว้ในสถานที่แห้ง และเย็น ไม่ควรเก็บยาไว้ในตู้เย็น
แต่วันแต่จะมีระบุไว้บนป้ายฉลาก นอกจากนี้
ควรเก็บยาอย่างเหมาะสมในสถานที่ซึ่งเด็กไม่สามารถเข้าถึงได้เพื่อป้องกันการกลืนกินโดยไม่ได้
ตั้งใจ

**กิตติกรรมประกาศ: สำนักงานยาขอขอบคุณการพัฒนาวิชาชีพ
และการพัฒนาวิชาชีพ และการประกันคุณภาพ (PD&QA)
สำหรับการมีส่วนร่วมที่มีคุณค่าในการจัดเตรียมบทความนี้**

สำนักงานยา
กรมอนามัย
ม.ค. 2021